

O MAGOSTO

O mes de novembro é o mes do Magosto, e son dúas as datas más correntes para a súa celebración: o día 1 de novembro, festa de Tódolos Santos, ou o día 11, festa de San Martiño. Outra data case obrigada para comer castañas é o primeiro de Maio, chamándoselles "MAIOLAS ou MAIAS", e comíanse para "non desmaiarse o resto do ano".

Tamén se comían as castañas na Coresma cando había o costume de que non se comease carne. En Galicia comianse castañas ata que apareceron as patacas. Hai moitos xeitos de comer castañas: Castañas asadas, castañas cocidas, caldo de castañas, etc.

Para que lles sexa máis cómodo comelas, nalgúns sitios atravesanás cun fío para poder levalas a modo de colar.
Chámansen zonchos.

De castiñeiro e castañas

O castiñeiro (*Castanea sativa*) pódese considerar como unha árbore semidomesticada (metade silvestre, metade domesticada). Hai miles de anos existían castiñeiro silvestres, ainda que en número reducido, en moitas rexións de Europa. Foron os romanos os que axudaron a expandir esta árbore e introducila de xeito intensivo no noso país. Ata a chegada da pataca, despois do descubrimento de América (s. XV) o seu froito, a castaña, constituiu a base da alimentación en Galicia, e en moitas zonas da Península Ibérica; o seu cultivo chegaba ata Andalucía. Poucas árbores prestaron tanto servicio ó home como o castiñeiro, ademais da súa madeira, o seu froito no pasado salvou de morrer de fame a moitas poboacións e segue consumindose polo alto poder alimenticio que encerra. Tamén o comen os animais domésticos así como as súas follas. Na actualidade o número de castiñeiro reduciuse considerablemente, en parte polo desprazamento por parte do tubérculo e sobretodo por culpa dunha enfermidade chamada tinta, moi difícil de atallar.

De folla caduca e espectacular porte, o castiñeiro é unha das especies arbóreas co tronco de maiores proporcións. Existiron castiñeiro que serviron de lar a familias enteras, e ainda hoxe algúns empregáse como cortes (dise que en Sicilia unha árbore destas cobixou a cen xinetes). A súa madeira é mala para o lume pero de grande utilidade para outro uso, debido a súa lonxevidade, sobretodo na fabricación de mobles, etc...

gotelo blanco
edicións

**coa
cultura galega**

GRUPO ANAYA

XERAIS

A súa corteza é lisa e clara ata os vinte anos, logo convírtense en fibrosa e de cor marrón ecura. As súas flores masculinas florecen no mes de xuño; son uns longos filamentos de intensos tons amarelos e profundo aroma. As flores femeninas nacen un pouco máis tarde, ó redor dun mes, e son pequenas e adósanse as bases das masculinas.

O seu froito agáchase no interior de ourizos esféricos, normalmente tres castañas en cada ourizo, e maduran en outono, entre as datas do San Miguel (29 de setembro) e o San Martiño (11 de novembro).

As súas follas son de grandes dimensións (ata 20 cm) en forma de punta de lanza e co borde aserrado. A súa cor é verde escura moi brillante pola cara e algo más pálida polo envés. Aparecen moi tarde, no mes de maio. No outono comienzan a cambiar de cor, amarelean ou vermillan, ata caer a mediados de novembro.

Cómo se secan as castañas?

As castañas sécanse de diferentes maneiras; nunhas partes sécanse ó sol; noutras en fornos, e nalgúns curánanas ó fume das cociñas. Despois de secas, nunhas partes gardan a cáscara, e noutras móndanas e desnúdanas non só da cáscara exterior, senón tamén da interior, deixándoas limpas, brancas e curadas.

Nalgúns das cidades máis opulentas de Italia, donde abundan o trigo e o maízo, usan moito de agasallo a faríña de castañas para tortas, buñuelos e outras pastas sumamente sabrosas e delicadas, o que proba evidentemente a exquisita calidade deste alimento. En grande parte de Italia e Francia é usual e común o pan de castañas entre a xente do campo sen outra preparación que cocidas ou asadas con mel, e algúns outros condimentos cos que están tamén moi sabrosas, especialmente as pilongas.

Serunión-Educa
COMER BIEN, CRECER MEJOR

En Serunión somos profesionales del servicio a comedores escolares. Junto con los padres y las escuelas, somos responsables de enseñar a los niños que una alimentación sana y equilibrada les ayuda a mantenerse sanos y a crecer.

A castaña que non saía do ourizo

CARLOTA ABRIL
2º A

Érase unha vez unha castaña chamada Karen que vivía nun ourizo con outras castañas. Karen sonaba co murro de fóra: os verdes campos e o ceo azul. Un día pasou un cabalo que se chamaba Dum-Dum e preguntouelle porque ainda non caera ela díolle que non o sabía. Entón Dum-Dum foi a buscar a Azucaina outro cabalo e tiraron pero non se abriu. Azucaina foi buscar a Magia e volvieron a tirar. Entón chamaron ao cabalo maior grande Wendolín e tirou e a castaña caeu.

Caira, a castaña valente

IRIS DURAN
8º A

Non fai moito tempo que ocorreu esta historia. Foi alá polo final do outono, máis ou menos a principios de novembro, nunha época en que as follas tapaban as rúas.

A protagonista desta historia é Caira, unha castaña procedente do ourizo Cairo, que aúa vez era procedente do castiñeiro Cárón. As súas irmás eran as que procedían do mesmo ourizo, e chámabanse Cai, Ira e, a máis pequena, Aira.

Esta historia comezou cando Caira descubriu que varias castañas familiares súas desapareceron o solpor do día e, entre elas estaba Cai. Caira empezou a buscalas xunto as súas irmás, pero por máis que a buscaron non a encontraron.

O dia seguinte levantouse cedo pola mañá, pouco depois do solpor e viu un home que levava un saco moi ben pechado e parecía que pesaba moito por que o levaba arrastrando. Foi buscar a Ira e Aira, pero... ¡desapareceran! Achegouse o saco e escouitou gritos dicindo:

¡Socorro! " Saltou ó saco e agarrouse ben forte. Intentouno abrir, pero, por máis que o intentou non foi capaz. De supeto o señor parou e abriu o saco. Caira aproveitou para meterse no saco e descubriu que había moitísimas castañas e entre elas Ira e Aira. Pouco despois o señor botou a castañas nunha caixa de cartón. Caira buscou un sitio por onde saír e encontrou un pequeno burato. Conseguío sair e escouitou a Cai gritar. Foi ata onde procedía a voz e descubriu que a estaban botando ás brasas. Caira intentou salvala pero, con tan mala sorte que caeu ás brasas con ela. Cando lle faltaba pouco para morrer chamuscada, algo líquido caeu e apagou as brasas, ¡fóra a súa amiga, a pomba Rina, que viñera salvala! Rina colleu a Cai e a Caira e foron buscar a Ira e a Aira. Ao final volveron a súa casa e foron felices, pero, non comeron perdices.

A castaña que rebentou de risa

Érase unha vez unha castaña que rebentou de risa e vovos conta como foi.

Hai moito tempo nunha froiteira había unha castaña aburrida pois ningún a mercaba nin facían cousas diertidas con ela. Un día ningún se imaxina o que pasou. A castaña viu unha persoa tan divertida pola rúa que deu chimpó, saltou á rúa e dixolle:

- Como te chamas? Eu son a castaña Marisa e ti?

- Ola, eu son Laura. Caesme moi ben. Voute mercar e imos xuntas á casa.

A castaña respondeulle

-Pois claro!

Polo camiño ían contando chistes boísimos e a castaña Marisa estoupou de risa.

IRENE PENELA, ALICIA OTERO, SARA RODRÍGUEZ, MARTA PAMPÍN. 3ºC

Rimas

As castañas son castañas,
os ourizos son ourizos
os ollos da túa cara
para miñ son dous
feítizos!!

Unha castaña
atopeña no camiño
collína rápido
e comína no San Martiño.

No magosto vou polo camiño
xogando co meu trompiño
vou andando despaciño
e collo castañas con cariño

As castañas ben se comen
o viño vaise bebendo
o cariño vai entrando
a honra vaise perdendo.

Acabáronse as vendimas
e veñen as enfolladas
para comer coas mozas
catro castañas asadas.

Polo San Martiño
é moi divertido comer castañas
e beber viño
e cos meus amigos
corro, salto e río.

LIBROS RECOMENDADOS

[O RECANTO
DO LECTOR]

TÍTULO O cazador de estrelas

AUTOR Ricardo Gómez

Bachín vive nun campamento de refuxiados saharauis. Unha doença obrígalle a permanecer inválido na súa tenda, desde onde escucha sons que chegan ata el. A través do oído trata de imaxinar o que sucede ao seu arredor.

RECOMENDADO POR

Fátima García. 6ºB

TÍTULO Ás de mosca para Anxo

AUTOR Fina Casalderrey

Conta a historia dunha nena que padece unha deficiencia mental e que comeza 6º nunha nova escola. Os seus novos compañeiros comezan a decatarse de que é unha rapaza especial pero aceptana no grupo. Para saber a historia enteira, le o libro. Gustarache!

RECOMENDADO POR

Marta Morato Costa. 6ºB

TÍTULO O zoo do Pitus

AUTOR Sebastián Sorribas.

Á pandilla de Barcelona, capitaneada por Tanet, fáltille un rapaz, que é o Pitus. Está moi enfermo e precisa curarse. Por iso os amigos do pequeno Pitus acordaron facer un zoo para recadar cartos, un zoo cheo de animais ferocios...

RECOMENDADO POR

Isidro Maneiro. 6ºB

TÍTULO Juegos de fantasía.

AUTOR Gianni Rodari.

É un libro no que podes imaxinar cousas incríbeis. Unhas historias derivan doutras, cando unha remata outra nova comeza. Si ti ques disfrutar con contos, pareados e para xogar coa fantasía, combinando a realidade das cousas e da maxia das palabras recomendoche este marabilloso libro.

RECOMENDADO POR

Sofía Macareñas. 6ºB

